

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1992

3 JULI 1992

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging wat de inschrijvingsgelden betreft,
van het decreet van 12 juni 1991 betreffende
de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer 1. Verleyen**

DAMES EN HEREN.

Uw Commissie besprak op donderdag 2 juli 1992 het ontwerp van decreet tot wijziging wat de inschrijvingsgelden betreft, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer C. Moors

Vaste Zeden : de heer J. De Meyer, mevrouw A. Leysen, de heren C. Moors, G. Vanleenhove, M. Van Peel ;
de heren E. Baldewijns, A. Schellens, R. Swinnen, 1. Verleyen ;
de heer R. Deswaene, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck, de heer W. Taelman ;
de heer G. Annemans ;
de heer L. Appeltans ;
de heer J. Tavernier.

Plaatsvervangers :

de heren A. Arts, P. Breyne, P. Deprez, L. Martens, F. Sarens ;
de heren P. Hostekint, E. Pinoie, W. Seeuws, R. Vanlerberghe ;
de heren E. Beysen, J. Demeulenaere, J. Eeman ;
mevrouw M. Dillen ;
de heer R. Van Hooland ;
de heer M. Maertens.

Zie :

206 (BZ 1992)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen

de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. De Commissie keurde, na het aannemen van één amendement en het aanvaarden van de taalcorrecties, het ontwerp van decreet eenparig goed.

**1. INLEIDING DOOR DE HEER
LUC VAN DEN BOSSCHE,
GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS
EN AMBTENARENZAKEN**

Het inschrijvingsgeld aan de universiteiten wordt thans geregeld door het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 43 van dit decreet bepaalt dat :

De Vlaamse Executieve op advies van de VLIR de jaarlijkse minimale- en maximale **inschrijvings-** en examengelden voor de academische en voortgezette opleiding bepaalt.

Naar aanleiding van een arrest van het Arbitragehof van 7 mei 1992 kwam deze bepaling op de helling te staan.

Het Arbitragehof vernietigde inderdaad een aantal bepalingen van een decreet van de Franse Gemeenschapsraad inzake vaststelling van inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs.

Het Arbitragehof deed de volgende vaststellingen.

Een, het geven van enige delegatie zonder enige beperking hetzij aan de Executieve hetzij aan het universiteitsbestuur of inrichtende macht is strijdig met artikel 17, § 5 van de Grondwet.

Twee, artikel 13.2 van het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten stelt de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor iedereen voorop. Dit principe moet geleidelijk worden ingevoerd, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de situatie van de overheidsfinanciën.

Dit houdt in dat de overheid geen maatregelen mag treffen die de doelstelling, kosteloos onderwijs dus, ondermijnen. Dit is de zogenaamde stand-stil1 verplichting.

Drie, de decreetgever moet dus zelf de marges bepalen waarbinnen de inschrijvingsgelden moeten blijven.

Vier, in het kader van deze stand-stil1 verplichting dienen de nu geldende inschrijvingsgelden te worden vergeleken met die van 6 juli 1983, dit is de datum van het van kracht worden van het verdrag.

Een verhoging van de inschrijvingsgelden kan gebeuren in functie van de ontwikkeling van het nationaal produkt, de koopkracht en het gemiddeld individueel inkomen dat aan onderwijslasten wordt besteed.

Dat is volgens de Gemeenschapsminister een vrij vage formule die niet gemakkelijk mathematisch te vatten is.

Het voorliggend ontwerp van decreet wil tegemoetkomen aan de verplichtingen die voornoemd arrest oplegt en wil tevens het rechtshiaat dat ontstaan was voor het academiejaar 1991-1992 opvullen.

Het komt tevens op verschillende punten tegemoet aan de adviezen die door de **Raad van State**, de SERV en de VLOR werden gegeven op het voorontwerp.

De Gemeenschapsminister resumeert de belangrijkste bepalingen van het voorliggend ontwerp van decreet als volgt.

1. De volgende begrippen worden gedefinieerd :

— onder **inschrijvingsgeld** wordt uitsluitend het collegegeld verstaan. Andere heffingen, zoals examengelden, inschrijving op rol, bijdragen en verzekeringen worden niet door dit decreet geregeld. Technisch kunnen de universiteiten eventueel wel beslissen een all-in inschrijvingsgeld te vragen op voorwaarde dat de samenstelling van dit all-in bedrag in al zijn elementen duidelijk wordt aangegeven ;

— **beursstudenten** zijn bursalen van de Vlaamse Gemeenschap ; ABOS-bursalen ; bissers of studenten die reeds een universitair of HOLT-diploma hebben behaald en de financiële voorwaarden vervullen om een beurs van de Vlaamse Gemeenschap te krijgen en ten slotte EGstudenten die aan dezelfde criteria voldoen als hun Vlaamse collega's ;

— een **bijna-beursstudent** is de student wiens referentie-inkomen 50.000 frank per jaar te hoog is om in aanmerking te komen voor een beurs.

2. De universiteiten bepalen zelf jaarlijks het inschrijvingsgeld vóór 1 mei en niet meer de Vlaamse Executieve. Dit past volledig in de principes van autonomie en deregulering die de Vlaamse Gemeenschap ten opzichte van de universiteiten in het decreet van 12 juni 1991 heeft ingeschreven.

3. Minimum en maximum inschrijvingsgeld worden decretaal vastgelegd voor het academiejaar 1991-1992.

Een gewone voltijdse student betaalt minimum 10.000 frank en maximum 14.500 frank.

Deze bedragen worden reeds voor het volgende academiejaar geïndexeerd. De indexatie van het minimumbedrag zorgt ervoor dat de inschrijvingsgelden aan de verschillende universiteiten niet verder uit elkaar kunnen groeien.

Een deeltijds student betaalt de helft van een gewone student.

Voor de beursstudent wordt 2.200 frank als niet indexeerbaar maximum gesteld. Sociale overwegingen in het kader van de democratisering van het onderwijs hebben er de Gemeenschapsminister toe geleid dat bedrag niet te indexeren.

De bijna-beursstudent betaalt maximum twee derde van het gewone inschrijvingsgeld.

Deze minima en maxima komen tegemoet aan de verplichtingen opgelegd door het verdrag en geven tegelijk ook rechtsgrond aan de bedragen die door de universiteiten werden geïnd voor het academiejaar 1991-1992.

4. Zoals in het huidige artikel 43 van het decreet van 12 juni 1992 zijn de minima en maxima niet van toepassing voor niet-financierbare studenten in financierbare richtingen en voor voortgezette opleidingen die niet door de overheid worden gefinancierd.

5. De ingangsdatum van het decreet wordt gesteld op 1 oktober 1991, zodat er een rechtsgrond wordt gegeven zowel voor de geïnde inschrijvingsgelden 1991-1992 als voor inschrijvingsgelden die zullen worden gevraagd voor het volgende academiejaar.

6. Overgangsbepalingen zijn nodig om :

— de inschrijvingsgelden 1991-1992 te regulariseren aangezien dit ontwerp van decreet het begrip beursstudenten

uitbreidt tot studenten die er in de vroeger gehanteerde definitie niet onder vielen en dus eventuele eisen tot terugbetaling te vermijden ;

— de universiteiten de tijd te geven het inschrijvingsgeld voor volgend jaar vast te stellen volgens de bepalingen van dit ontwerp van decreet.

Ten slotte stelt de Gemeenschapsminister voor integraal het advies van de taaladviseur van de Vlaamse Raad te volgen en de taalcorrecties aan het ontwerp van decreet aan te brengen.

II. ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

Een lid zegt dat zijn fractie van nature is gekant tegen het vragen van een inschrijvingsgeld. Elke drempel die de toegang tot het hoger onderwijs bemoeilijkt zou moeten verdwijnen. Dat is ten andere ook de bedoeling van het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten. Niets belet dat de decreetgever het inschrijvingsgeld afschaft.

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft volgens de spreker — zoals ook de Raad van State opmerkt — geen budgettaire weerslag. Alleen de inkomstenderving die de universiteiten — en dus onrechtstreeks de studenten — zouden ondervinden door het afschaffen van het inschrijvingsgeld, zou er de decreetgever kunnen van weerhouden dit te doen.

Op lange termijn zal men toch de inschrijvingsgelden moeten afschaffen, wil men de verdragsverplichtingen nakomen.

Dat betekent echter niet dat zij die door het behalen van een diploma een meerwaarde hebben verworven op de arbeidsmarkt, niet zouden kunnen worden verplicht aan de overheid een retributie te betalen voor de investeringen die de overheid heeft verricht om die meerwaarde te realiseren.

De spreker geeft vervolgens een overzicht van de krantentitels die omtrent het voorliggende ontwerp van decreet zijn verschenen. Hij legt vooral de nadruk op de titel „Van den Bossche verwerpt het all-in inschrijvingsgeld”.

De spreker pleit voor de invoering van een all-in inschrijvingsrecht. Ter zake wordt door de heren W. Taelman en R. Deswaene een amendement ingediend (Stuk 206 (BZ 1992) — Nr. 2).

De Raad van State stelt zich volgens één van de indieners van het amendement de vraag of de zeer enge definitie van het ontwerp bestaande met artikel 13.2.c van het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten omtrent de verplichting, precies door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, het hoger onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijklijk toegankelijk te maken.

Een all-in bedrag geeft aan de ouders en de student een beter zicht op de kostprijs van het studeren.

Door éénmalig een globaal bedrag te laten betalen ontlast men bovendien de administraties van de universiteiten.

Een indiener drukt de hoop uit dat alle fracties en ook de Gemeenschapsminister dit amendement kunnen steunen.

Het voorstel is billijk en de indieners staan niet alleen. Een all-in bedrag wordt ook gesuggereerd door de Raad van State, de VLOR en de SERV.

Een ander lid meent dat het ontwerp van decreet op sommige punten een verbetering is ten opzichte van het voorontwerp. Met een aantal opmerkingen en voorstellen is rekening gehouden. Het lid wil wel een aantal verduidelijkingen.

Met het voorliggende ontwerp wordt alleen het probleem van het inschrijvingsgeld aan de universiteiten geregeld. Voor het hoger onderwijs buiten de universiteit (HOBV) wordt niets voorzien. Het is niet omdat met dit ontwerp-decreet de rechtszekerheid wordt vastgelegd voor de universiteiten, dat daarmee het probleem van het HOBV wordt opgelost. Wat zal de Gemeenschapsminister ter zake ondernemen ?

De spreker meent uit het VLOR-advies (Stuk 206 (BZ 1992) – Nr. 1, blz. 22-26) te kunnen afleiden dat de geleidelijke invoering van de kosteloosheid van het onderwijs beperkt dient te worden tot de leerplichtigen. Voor de andere studenten en leerlingen zou deze regel niet gelden. Welk standpunt heeft de Gemeenschapsminister op dat vlak ?

Door het strikt bepalen van de inschrijvingsgelden wordt misschien wel niet de kosteloosheid van het onderwijs verwezenlijkt, maar benadrukt men wel de sterke bijdrage van de gemeenschap.

Verder wil de spreker weten waarom het inschrijvingsgeld wordt beperkt tot het collegegeld. De Gemeenschapsminister heeft daar ongetwijfeld goede redenen voor. Door het inschrijvingsgeld gelijk te stellen met het collegegeld wordt nochtans de poort open gelaten voor de universiteiten om via het examengeld en het rolrecht bijkomende middelen te verwerven. Aldus krijgen de universiteiten een kans om van de studenten bijkomende rechten te vorderen, wat in strijd is met de geest van het voorliggende ontwerp van decreet.

Waarom werd een minimum en maximumbedrag vastgelegd ? Aan de universiteiten wordt de mogelijkheid geboden om lagere inschrijvingsgelden te vragen, doch deze mogelijkheid geldt niet voor de beursstudenten. Voor deze studenten bedraagt het inschrijvingsgeld 2.200 frank niet-geïndexeerd, iets wat de spreker toejuicht. De instapdrempel naar het universitair onderwijs moet zo laag mogelijk worden gelegd.

Voor de bijna-beursstudenten bepaalt artikel 43, paragraaf 5, zoals ingevoegd door artikel 2 van het ontwerp, dat het jaarlijks inschrijvingsgeld maximaal twee derde bedraagt van het bedrag bedoeld in paragraaf 2.

Het lid meent dat twee derde van 10.000 of 14.500 frank nog altijd een vrij hoog bedrag oplevert. Het betreft toch studenten, waarvan het referentie-inkomen slechts 50.000 frank ligt boven de financiële maximumgrens bepaald in het reglement op de studietoelagen.

Bovendien meent het lid dat de verwijzing in het nieuwe artikel 43, paragraaf 5, naar paragraaf 2 („Voor de bijna-beursstudenten bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld maximaal twee derde van het bedrag bedoeld in paragraaf 2.”) niet correct is. Hij meent dat het logischer is te verwijzen naar paragraaf 3, waarin het bedrag van het inschrijvingsgeld wordt bepaald.

Ook de achtste paragraaf van het te wijzigen artikel 43 roept bij het lid vragen op. De inschrijvingsgelden moeten integraal worden gebruikt ten voordele van de studenten. In artikel 4 van het voorontwerp was bepaald dat de inschrijvingsgelden voorbehouden waren ten behoeve van de studenten (Stuk 206 (BZ 1992) – Nr. 1, blz. 7). In het ontwerp

wordt in paragraaf 8 van artikel 43 bepaald dat de inschrijvingsgelden voorbehouden zijn aan de universiteiten en het universiteitsbestuur de gelden dient aan te wenden voor de uitgaven voor de personeels- en werkingskosten van activiteiten die rechtstreeks of onrechtstreeks ten goede komen aan de studenten. De spreker stelt dat dit een zeer vage en rekbare omschrijving is, waarmee men alle kanten op kan. Welke controle is op die aanwending mogelijk ?

Een ander lid verwijst naar de headlines die een vorige spreker heeft voorgelezen. Zij benadrukt dat uit de tekst van de kranteartikelen kan worden afgeleid dat de studenten het voorliggende ontwerp van decreet gematigd positief onthalen.

De fractie van het lid evalueert het decreetsontwerp eveneens positief. Met dit initiatief wordt een juridisch vacuüm opgelost.

Wel blijven er vragen bestaan met betrekking tot de regeling van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs buiten de universiteiten (HOBu). Het lid verzet zich zeker niet tegen het principe van een inschrijvingsgeld, maar zij waarschuwt anderzijds voor te hoge inschrijvingsgelden die als echte financiële drempels voor de toegang tot het hoger onderwijs zouden fungeren.

In dat verband stelt het lid vast dat het inschrijvingsgeld in de sector van het HOBu thans varieert van nul frank tot 30.000 frank. In het voorliggende ontwerp worden daarentegen duidelijke minimum en maximum bedragen opgelegd.

Wat betreft de indexering van de inschrijvingsgelden wil het lid een parallel maken met de indexering van de studietoelagen. Daarover werd recent een discussie gevoerd. Het lid meent dat een indexering van de inschrijvingsgelden gekoppeld kan worden aan een indexering van de studietoelagen.

Verder kan de vraag worden gesteld waarom geen all-in inschrijvingsgeld wordt ingevoerd. Het gevaar dat de universiteiten via het examengeld en via het rolrecht extra inkomsten willen verwerven — zoals door een vorige spreker geschetst — is inderdaad niet denkbeeldig. Hoe zal een en ander worden gecontroleerd ?

Ten slotte wil het lid nog vernemen hoe de controle op de concrete aanwending van de inschrijvingsgelden ten behoeve van de studenten zal geschieden.

Meer algemeen merkt het lid nog op dat het voor de duidelijkheid van de onderwijsregelgeving niet wenselijk is om in de diverse decretale regelingen gehanteerde begrippen steeds maar op een andere manier te definiëren. Dit komt de doorzichtigheid van de reglementering niet ten goede.

Het lid concludeert dat het voorliggende ontwerp positief wordt geëvalueerd maar dat haar fractie ook uitkijkt naar een decretaal initiatief inzake de inschrijvingsgelden voor het HOBu. Dit zal vermijden dat het Arbitragehof de decreetgever als het ware tot optreden verplicht.

Een laatste spreker merkt op dat men er in het verleden vanuit is gegaan dat het basis- en het secundair onderwijs kosteloos diende te zijn, terwijl voor het postsecundair onderwijs inschrijvingsgeld kon worden gevraagd. Een uitgangspunt zou nu zijn dat op termijn ook het universitair onderwijs kosteloos zou worden. Nogal wat jongeren willen een tweede en zelfs een derde diploma behalen. Dit kost de gemeenschap niet alleen veel geld want deze studenten zijn meestal financieel gebaat, maar in sommige gevallen kan men twijfels hebben over de efficiëntie van dit tweede of derde diploma. Moeten hieruit geen conclusies worden getrokken wat het inschrijvingsgeld betreft ?

B. Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

1. De kosteloosheid van onderwijs

In verband met de kosteloosheid van het onderwijs verwijst de Gemeenschapsminister naar het advies van de VLOR (Stuk 206 (BZ 1992) — Nr. 1, blz. 22) waar het arrest nr. 33/92 van 7 mei 1992 van het Arbitragehof wordt samengevat. Daar wordt gesteld dat er een fundamenteel onderscheid bestaat tussen enerzijds het leerplichtonderwijs dat in principe gratis moet zijn en anderzijds het onderwijs dat niet onder de leerplicht valt. Het grote criterium, dat ten andere verder in het arrest van het Arbitragehof ontwikkeld wordt, is het leerplichtonderwijs. Dat onderwijs is overeenkomstig de Grondwet kosteloos.

2. Het inschrijvingsgeld in het HOBU

Het inschrijvingsgeld voor het HOBU moet decretaal worden geregeld. Daar kan na het arrest nr. 33/22 van het Arbitragehof geen twijfel over bestaan. De Gemeenschapsminister heeft ter zake reeds een initiatief genomen, doch de discussie ligt uitermate moeilijk. De door het Arbitragehof gehanteerde formule van de redelijke schatting van het verloop van de kosten van levensonderhoud, van het nationaal produkt en de stijging van het gemiddeld inkomen per jaar is een brede formule, maar zelfs met die formule blijft een inschrijvingsgeld van nul frank in 1983 nog altijd nul frank in 1992.

Bovendien is de toestand op het onderwijsveld uitermate verward. In het HOBU varieert het inschrijvingsgeld — zoals een lid terecht heeft opgemerkt — van nul frank tot 30.000 frank. Sommige van die inschrijvingsgelden zijn echter all-in. Zo heeft het bedrag van 30.000 frank betrekking op een kunstrichting in het hoger onderwijs en dekt het ook de vergoeding voor het gebruik van allerlei technische instrumenten en uitrusting. In de 30.000 frank zit dus ook een kostenvergoeding. Het is dus niet eenvoudig om uit de gevraagde bedragen na abstrahering van de kostenvergoedingen het juiste inschrijvingsgeld te distilleren.

De scholen vragen, ongeacht het net waartoe ze behoren, vaak zeer uiteenlopende inschrijvingsgelden en dit voor dezelfde studierichtingen. Voor dezelfde studierichtingen vragen sommige scholen slechts 500 frank, terwijl andere van de leerlingen 16.000 frank verlangen.

De Gemeenschapsminister heeft aan de VLOR een eerste officieus advies gevraagd over het voorontwerp van regeling inzake de inschrijvingsgelden in het HOBU. Hij heeft dit advies op 2 juli 1992 ontvangen en zal nu de inrichtende machten om advies vragen.

De Gemeenschapsminister meent dat de volgende redenering kan worden verdedigd. Met het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten heeft de Staat — en dus de Vlaamse Gemeenschap — er zich toe verbonden om het onderwijs niet duurder te maken dan het in 1983 was, aangepast volgens de door het Arbitragehof vastgelegde criteria. Per studierichting zou het nieuwe inschrijvingsgeld niet hoger mogen liggen dan het hoogste inschrijvingsgeld van 1983, maar dan geïndexeerd. De discussie omtrent de vraag of een school in 1983 nul frank of 5.000 frank zou hebben gevraagd, zou aldus overbodig worden. Men kan immers uitgaan van het hoogste bedrag. Tussen nul en dat geïndexeerde hoogste bedrag zou dan aan de scholen de

vrijheid kunnen worden gelaten. Dit zou dan vanzelfsprekend een zeer grote vrijheid betekenen.

De VLOR antwoordt niet echt op deze redenering, maar spreekt ze ook niet tegen.

Er is aan deze discussie ook nog een tweede punt verbonden. Wijlen Daniël Coens heeft in 1985 een maximum inschrijvingsbedrag vastgelegd voor de rijkscholen van het hoger onderwijs. Vertrekkend van dezelfde redenering zou men kunnen stellen dat het inschrijvingsgeld niet hoger mag zijn dan het in 1985 gevraagde bedrag, aangepast aan de index.

Dit zou betekenen dat het ene net lagere inschrijvingsgelden moet vragen dan het andere. Daarmee wordt dan vanzelfsprekend een bijkomend probleem in het leven geroepen.

De Gemeenschapsminister kondigt aan in september of in oktober 1992 een ontwerp van decreet in te dienen om dit ingewikkelde probleem op te lossen. Het was ten andere aanvankelijk de bedoeling om het inschrijvingsgeld in het HOBUS samen met dit van de universiteiten te regelen.

3. Een all-in inschrijvingsgeld

Wat de vraag naar een all-in inschrijvingsgeld betreft, meent de Gemeenschapsminister dat men moeten rekening houden met de autonomie van de universiteiten en het feit dat studierichtingen in kostprijs verschillen.

Voor het zuivere inschrijvingsgeld is een minimum en een maximum bepaald en de universiteiten dienen voor de rest hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De studenten kunnen op dat vlak ook een rol spelen. Zij zijn immers vertegenwoordigd in de bestuursorganen van de universiteiten.

De Gemeenschapsminister wijst er verder op dat oorspronkelijk het all-in bedrag sterk werd gecontesteerd door de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). De vereniging argumenteerde dat in dat bedrag een examengeld was opgenomen voor een eerste en tweede examenzitting terwijl het niet zeker is dat de student deelneemt hetzij aan de eerste zitting, hetzij aan de tweede, hetzij aan beide zittingen. Voor die stelling valt volgens de Gemeenschapsminister iets te zeggen.

Op de opmerking van een lid dat het all-in bedrag een voorstel is van de VLIR, repliceert de Gemeenschapsminister dat de VLIR via die voorstellen de verantwoordelijkheid verlegt. De VLIR heeft met betrekking tot het inschrijvingsgeld min of meer de volgende filosofie gehuldigd : de universiteiten willen meer geld, we moeten iemand vinden die het inschrijvingsgeld wil verhogen, de studenten kunnen dan tegen deze betogen terwijl de universiteiten de verhoogde inschrijvingsgelden kunnen innen. De Gemeenschapsminister wil zich niet lenen tot dergelijke constructies. Er werd daarentegen geopteerd voor de autonomie van de universitaire bestuursorganen, waarin vertegenwoordigers van de studenten aanwezig zijn.

4. Een minimum en maximum inschrijvingsgeld

In verband met de vastgestelde minimum en maximum bedragen, antwoordt de Gemeenschapsminister dat er op dit ogenblik één universiteit is die minder inschrijvingsgeld vraagt, namelijk de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Nochtans poogt de rectorale overheid al sinds geruime tijd het inschrijvingsgeld op hetzelfde niveau te leggen als dat van de andere universiteiten, doch botst daarbij op één front in de VUB-raad van bestuur.

De VLIR, waarin ook de VUB-rector zitting heeft, heeft dan de thesis van de niet-concurrentie naar voren geschoven en gepleit voor een vast inschrijvingsgeld voor alle Vlaamse universiteiten.

De Gemeenschapsminister heeft echter gemeend dat de VUB zijn eigen verantwoordelijkheid moet nemen. Het zou wel wenselijk zijn mocht de VUB zich op één lijn met de andere universiteiten plaatsen en waarschijnlijk zal de instelling dit ook doen, al was het maar omwille van een financiële noodzaak, doch dat is de verantwoordelijkheid van de VUB.

Concurrentievervalsing is in deze discussie volgens de spreker niet echt doorslaggevend. In het HOBU lijkt het gevraagde inschrijvingsgeld geen doorslaggevend argument bij het aantrekken van leerlingen.

5. Het inschrijvingsgeld voor bijna-beursstudenten

Wat de opmerking van een lid betreft inzake het inschrijvingsgeld voor bijna-beursstudenten, stelt de Gemeenschapsminister dat een bedrag van twee derde een correcte inschatting is van de draagkracht.

6. De verwijzing in artikel 43, paragraaf 5, naar paragraaf 2

De verwijzing in het nieuwe artikel 43, paragraaf 5, naar paragraaf 2 („Voor de bijna-beursstudenten bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld maximaal twee derde van het bedrag bedoeld in paragraaf 2.”) moet volgens de Gemeenschapsminister worden gelezen in functie van paragraaf 3. Het bepalen van de inschrijvingsgelden wordt geregeld door paragraaf 2, maar natuurlijk volgens de regels van paragraaf 3.

7. De aanwending van de inschrijvingsgelden door de universiteiten

Op de aanwending van de inschrijvingsgelden is er volgens de Gemeenschapsminister wel controle. De autonomie van de instellingen speelt daar natuurlijk. De aanwending van de middelen gebeurt door de raad van bestuur. Er is een duidelijk zicht op de inkomsten uit de inschrijvingsgelden, wat veel minder het geval zou zijn mocht men werken met een all-in bedrag. Anderzijds is het ook mogelijk om de uitgaven voor de sociale sector te kennen.

Men kan natuurlijk altijd discussiëren over het feit of een bepaalde voorziening de studenten wel ten goede komt. De Gemeenschapsminister geeft het voorbeeld van de sportinfrastructuur. Persoonlijk meent hij dat dit de studenten ten goede komt, maar sommigen zijn een andere mening toegedaan. Men laat dus best een appreciatieruimte voor de instellingen zelf.

Bovendien oefent namens de Vlaamse Executieve een commissaris toezicht uit op de universiteiten. Voor alle Vlaamse instellingen zijn er vier full-time commissarissen van de Executieve die maandelijks in college vergaderen. Na een dergelijke vergadering ontvangt de Gemeenschapsminister de commissarissen. Meer en meer worden deze hoge functionarissen met opdrachten belast. Zo wordt hun advies gevraagd over de voorontwerpen van decreet inzake de universiteiten. De commissarissen kunnen desgevallend de aanwending van de inschrijvingsgelden controleren.

8. De indexering van de inschrijvingsgelden en de studietoelagen

De slechte formulering van het recentste besluit inzake de studietoelagen is inmiddels recht gezet. Er kan nu geen twij-

fel meer bestaan over het feit dat de studietoelagen niet geïndexeerd zijn. Dat is al sinds 1987 het geval.

Dit belet niet dat de Gemeenschapsminister het lid dat de indexering van de studietoelagen vraagt, kan volgen. Dit is voor hem ongetwijfeld één van de grote prioriteiten binnen de budgettaire contraintes waarmee het onderwijsbudget wordt geconfronteerd.

De Gemeenschapsminister wijst er wel op dat het inschrijvingsgeld van de beursstudenten niet is geïndexeerd, terwijl dit wel het geval is voor de studenten die geen beurs ontvangen. Indexatie van de inschrijvingsgelden kan dus moeilijk als legitimatie gelden voor het koppelen daarvan aan de indexatie van de studiebeurzen.

9. Het inschrijvingsgeld voor studenten die een tweede of derde diploma wensen te behalen

Een student blijft financierbaar als hij een tweede diploma wenst te behalen. Meestal is men dan geen beursstudent meer. Voor deze problematiek verwijst de Gemeenschapsminister naar de besprekingen bij het universiteitendecreet. In het najaar zal de Gemeenschapsminister een ontwerp van decreet indienen om op basis van de opgedane ervaringen een aantal punten bij te sturen. Het geschetste probleem kan dan ter sprake komen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

De Commissie stemt in met de door de Taalraadsman van de Vlaamse Raad voorgestelde taalcorrecties.

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig zonder opmerkingen aangenomen.

Artikel 2

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heren W. Taelman en R. Deswaene (Stuk 206 (BZ 1992) — Nr. 2). Een van de indieners heeft het amendement reeds toegelicht tijdens de algemene bespreking.

Het strekt ertoe om in § 1 het eerste punt te vervangen door wat volgt :

„ 1° inschrijvingsgeld :

het inschrijvingsgeld bevat het collegegeld, het rolrecht en de examengelden. Het collegegeld omvat de inschrijving voor de opleidingsonderdelen van een voltijds studiejaar, met inbegrip van de lessen in de praktische werkzaamheden en bewerkingen, alsmede de inschrijving voor de toepassingsoefeningen welke deze opleidingsonderdelen vergen.

Het rolrecht is het bedrag dat moet worden betaald voor de inschrijving op de rol.

Het examengeld is het bedrag dat moet worden betaald om aan de examens te mogen deelnemen ;“.

De Gemeenschapsminister vraagt de verwerping van het amendement.

De Commissie verwerpt het amendement met één stem tegen negen.

Door de mevrouw A. Leysen, de heer A. Schellens en de heer L. Appeltans wordt een amendement ingediend (Stuk 206 (BZ 1992) – Nr. 2) om in § 1, 2° de tekst tegenover de tweede streep te vervangen door wat volgt :

— student, onderdaan van een EG-lidstaat, die beantwoordt aan de criteria voor het bekomen van een studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap zoals bepaald in het reglement op de studietoelagen ;”.

Eén van de indieners geeft de volgende verantwoording. Binnen de EG bestaat een zeer uiteenlopend systeem van studietoelagen. In sommige lidstaten ontvangen alle studenten, onafgezien hun financiële situatie, een studietoelage. Zoals de tekst momenteel geformuleerd is, impliceert dit dat deze studenten maximaal 2.200 frank inschrijvingsgeld zouden betalen.

Dit is niet de bedoeling. De voorgestelde tekst verhelpt hieraan en geeft precies de bedoeling weer, namelijk minvermogene studenten uit de EG het recht op een verminderd inschrijvingsgeld verlenen. Hierdoor wordt een volledige gelijkberechtiging tussen Vlaamse studenten en studenten van andere EG-lidstaten bekomen.

De Gemeenschapsminister zegt dit amendement te kunnen steunen. Het is misschien wel betwistbaar voor het Hof van Justitie, doch het wordt omwille van rechtvaardigheidsredenen, best aanvaard.

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Een lid merkt met betrekking tot paragraaf 4 van het nieuwe artikel 43 op dat door het niet-indexeren van het maximale inschrijvingsgeld voor beursstudenten en het indexeren van dat geld voor niet-beursstudenten en bijna-beursstudenten een kloof zal ontstaan, die na verloop van tijd zo groot zal worden dat een ingrijpen van de decreetgever zal nodig zijn.

Het door het lid geschetste mechanisme is volgens de Gemeenschapsminister exact, maar het is voor een stuk ook de bedoeling. Aldus komt men tegemoet aan de internationale verplichtingen. Indien men oordeelt dat de kloof op een bepaald ogenblik te groot wordt, is het aan de decreetgever om op te treden.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat de verwijzing in paragraaf 5 van artikel 43, naar paragraaf 2 correct is. In paragraaf 2 wordt de bevoegdheid van het universiteitsbestuur bepaald, doch deze bevoegdheid wordt gebonden door paragraaf 3.

Artikel 2, zoals geamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

Artikelen 3 tot en met 5

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

IV. EINDSTEMMING

Het gehele ontwerp van decreet, zoals gecorrigeerd en geamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

1. VERLEYEN

De Voorzitter,

C. MOORS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Artikel 1**

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Artikel 43 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt vervangen door de volgende bepalingen :

„Artikel 43

§ 1. In dit decreet wordt verstaan onder :

1° inschrijvingsgeld : collegegelden.

Het collegegeld omvat de inschrijving voor de opleidingsonderdelen van een voltijds studiejaar, met inbegrip van de lessen in de praktische werkzaamheden en bewerkingen, alsmede de inschrijving voor de toepassingsoefeningen welke deze opleidingsonderdelen vergen ;

2° beursstudent :

— student die een studietoelage ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap ;

— student, onderdaan van een EG-lidstaat, die beantwoordt aan de criteria voor het bekomen van een studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap zoals bepaald in het reglement op de studietoelagen ;

— abos-bursaal ;

— student die wel de financiële voorwaarden vervult om een studietoelage te ontvangen, maar geen studietoelage ontvangt omdat hij zich voor de tweede maal voor hetzelfde studiejaar heeft laten inschrijven of reeds een universitair diploma of diploma van het hoger onderwijs van het lange type heeft ;

3° bijna-beursstudent : student die geen studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt, maar wiens referentie-inkomen maximum 50.000 frank boven de financiële maximumgrens bepaald in het reglement op de studietoelagen ligt.

§ 2. Het universiteitsbestuur stelt jaarlijks voor 1 mei het bedrag van het inschrijvingsgeld vast.

§ 3. Voor de voltijdse academische opleidingen en de voltijdse voortgezette academische opleidingen bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld minimaal 10.000 frank en maximaal 14.500 frank. Die bedragen worden vanaf het academiejaar 1992-1993 jaarlijks aangepast aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen.

Voor de deeltijdse academische opleidingen en de deeltijdse voortgezette academische opleidingen bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld minimaal 5.000 frank en maximaal 7.250 frank. Die bedragen worden vanaf het academiejaar 1992-1993 jaarlijks aangepast aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen.

De referentiedatum voor de jaarlijkse aanpassing aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen is 1 september 1990.

§ 4. Voor de beursstudenten bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld maximaal 2.200 frank.

§ 5. Voor de bijna-beursstudenten bedraagt het jaarlijks inschrijvingsgeld maximaal twee derde van het bedrag bedoeld in paragraaf 2.

§ 6. Het in de paragrafen 3 tot 5 bepaalde maximumbedrag geldt niet voor de inschrijving van niet-financierbare studenten in financierbare opleidingen.

§ 7. Onverminderd het bepaalde in artikel 133, 3° kan het universiteitsbestuur voor de aanvullende opleidingen of specialisatieopleidingen die het aanduidt een hoger inschrijvingsgeld vaststellen dan bepaald in de paragrafen 3 tot 5. Het deelt de beslissingen daaromtrent mee aan de Vlaamse Executieve via de Commissaris van de Vlaamse Executieve.

§ 8. De universiteit beschikt over de inschrijvingsgelden. Het universiteitsbestuur dient de inkomsten voortspruitend uit de inschrijvingsgelden aan te wenden voor de uitgaven van personeels- of werkingskosten van activiteiten die rechtstreeks of onrechtstreeks ten goede komen aan de studenten.“.

Artikel 3

In artikel 133, 3° van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt „in artikel 43, derde lid” vervangen door „in artikel 43, § 7”.

Artikel 4

Artikel 208, 1° van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, wordt vervangen door :

„1° hoofdstuk III, afdelingen 1 tot 5, de artikelen 35 tot en met 42, van afdeling 8, de afdelingen 9 tot 15, die in werking treden op 1 oktober 1992 ;”.

Artikel 5

§ 1. De inschrijvingsgelden bepaald en geïnd door de universiteiten met betrekking tot het academiejaar 1991-1992 overeenkomstig de op dat ogenblik geldende definitie van beursstudenten en bijna-beursstudenten worden geacht rechtsgeldig te zijn bepaald en geïnd.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in artikel 2, § 2 kunnen de universiteiten de inschrijvingsgelden voor het academiejaar 1992-1993 vaststellen tot 31 juli 1992.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Deze tabel geeft in de kolom uiterst rechts de inschrijvingsgelden weer zoals deze op voorstel van de VLIR **door alle Vlaamse universiteiten** worden toegepast voor **het academiejaar 1991-1992**, met uitzondering van de Vrije Universiteit Brussel

INSCHRIJVINGSGELDEN IN DE UNIVERSITAIRE INSTELLINGEN

	KB 4.8.72 zoals gewij- zigd bij KB 31.8.78	Advies VLIR 11.6.86 & 5.5.87	Advies VLIR 26.4.88 & 24.1 .89	Advies VLIR 10.4.90	Toepassing indexeringsmecha- nisme op inschr. gelden 1991-1992(*)
1. <u>Inschrijving op de rol</u>	350	350	400	400	400
2. <u>Inschrijving voor de cursussen, practica oefeningen</u>					
gewone inschrijving					
- beursstudent	1500	1 950	2000	2 100	2 200
- niet-beursstudent	10 000	13 000	13 300	14 000	14 500
- bijna-beursstudent	5000	6500	6700	7000	7 300
- financieel beursgerechtigde bisscra en universitair ge- diplomeerden		(5 000)	5 100	5400	5600
aggregatie, doctoraat					
- beursstudent	500	650	700	700	700
- niet-beursstudent	3500	4 550	4700	4900	5 100
- bijna-beursstudent	1 650	2 150	2200	2300	2400
afzonderlijke cursussen	500	650	700	700	700
maximum	1 650	2 150	2200	2300	2400
cursussen aanvullend examen	500	650	700	700	700
maximum	1 650	2 150	2200	2300	2400
3. <u>Inschrijving voor de examens</u>					
gewone inschrijving examens					
- beursstudent	300	300	300	300	300
- niet-beursstudent	1000	1000	1000	1 100	1 100
Inschrijving aanvullende examens					
- beursstudent	100	100	100	100	100
maximum	300	300	300	300	300
- niet-beursstudent	400	400	400	400	400
maximum	1000	1000	1000	1100	1 100
toelatingsexamen kandidaturen					
- beursstudent	200	200	200	200	200
- niet-beursstudent	850	850	900	900	900
proef rfz. cursussen					
- beursstudent	100	100	100	100	100
maximum	300	300	300	300	300
-niet-beursstudent	400	400	400	400	400
maximum	1000	1000	1000	1 100	1 100

(*) Bedragen, afgerond naar het nabijste hondertal, bekomen door op de bedragen van kolom 4 een indexverhoging van 3.69 % toe te passen.

BIJLAGE 2

Deze bijlage geeft een overzicht van de inschrijvingsgelden voor de **Vrije Universiteit Brussel** voor het **academiejaar 1991-1992**

Bepaling inschrijvingsgelden academiejaar 1991-1992.

De Raad van Beheer beslist

A. de hiernavermelde inschrijvings- en examengelden, zoals vastgeseld sinds het academiejaar 1986/1987, te handhaven voor het academiejaar 1991/1992 ;

1) Inschrijving voor de cursussen practica en oefeningen.

gewone inschrijving	
- beursstudent	1.500
- niet-beursstudent	10.000
- bijna-beursstudent (*)	5.000
aggregatie, doctoraat	
- niet beursstudent	3.500
- bijna-beursstudent (*)	1.650
afzonderlijke cursussen per cursus	500
met maximum van	1.650
cursussen aanvullend examen	
- niet- beursstudent	1.650
- beursstudent	500
navorser, toehoorder	2.150

(*) toepassing art. 5, § 3 van het K.B. 04.08.1972.

2. Inschrijving voor de examens

gewone inschrijving examens	
- beursstudent	300
- niet-beursstudent	1.000
inschrijving aanvullende examens	
- beursstudent	300
- niet-beursstudent	1.000
toelatingsexamen kandidaturen	
- beursstudent	200
- niet-beursstudent	850
proef afzonderlijke cursussen	
- minimum	400
- maximum	1.000

3. De Inschrijving op de rol wordt bepaald op 350

4. Verzekering 150

B. voor het academiejaar 1991-1992 voor de buitenlandse studenten, aanvaard onder toepassing van artikel 27§4 van de wet van 27 juli 1971 gewijzigd bij artikel 85 van de wet van 5 januari 1976 en rekening houdend met het KB van 14 december 1977, de te vereffenen inschrijvingsrechten als volgt te bepalen :

- groep A	102.000
- groep B	183.000
- groep C	288.000
- groep D	239.000

- in deze bedragen worden het gewone inschrijvingsgeld en het examengeld eerste zittijd verrekend.
- de aantallen buitenlandse studenten, die vallen onder bepalingen van artikel 27 § 4, worden bepaald door de Rector.
- de E.E.G studenten, niet opgenomen in de 2% tranche, betalen dezelfde inschrijvingsrechten als de Belgische studenten.